

- op de kaart van de Watering van Romboutswerve in 1578, die ook gemaakt werd door Pieter Pourbus (9).

Op elk van deze drie kaarten vinden we bij Oostkerke-dorp een houten staakmolen zoals alle molens in Vlaanderen dan nog waren. Die drie afbeeldingen zijn echter zekere bewijzen voor de aanwezigheid van de molen in ^{het} dorpsbeeld van Oostkerke op het ogenblik dat deze kaarten gemaakt werden.

b/ HET MOLENAARSHUIS EN DE BEKENDE MOLENAARS

VÓÓR 1600.

Volgens de in 1461 vernieuwde keure van het Brugse Vrije, was het verboden op minder dan 40 roeden van een molen gebouwen op te richten of bomen te planten, om de wind rond de molens niet te belemmeren. De molens stonden gewoonlijk op een molenwal waarvan de oppervlakte zelden groter was dan 120 roeden.

De molenaar woonde dan ook dikwijls op een zekere afstand van de molen en dan nog meestal op een perceel grond dat aan een eigenaar behoorde die niet dezelfde was als de eigenaar van de grond waarop de molen stond. Ook op Oostkerke was dit zo.

De Dis van Oostkerke had in 1482 een rente van 4 sch.p. 's jaars, bezet op een perceel grond groot 75 roeden, dat gelegen was in de zuidelijke hoek van de huidige St.-Kwintensstraat en de Hoekestraat "daer Jacob Colins de muelenaere woont" (10).

De grond was eigendom van Jan Rape en daarna van zijn zoon Louis Rape. In 1517 woonde de molenaar dicht bij de molen, tussen de molen en het dorp. Daar lag, zuidoost van de molen, een stukje grond groot 12 roeden, dat toebehoorde aan de weduwe en de kinderen uit het tweede huwelijk van Clais Tant "en es betimmerd met het huys daer Thomas fs Jans Pieters de meulenaere up woent" (11).

In de periode 1572-1574 verkocht Antheunis van Dickele "maelenaere" te Oostkerke zes essen assen voor niet genoemde voertuigen in de versterkingen van Sluis (12). Dit moet ons niet verwonderen: molenaars waren gewoonlijk op de hoogte van hout-

en timmerwerk, kennis die hen van pas kwam bij gebeurlijke herstellingen van hun volledig in hout gebouwde molens. In het kerkarchief van Oostkerke vonden we Antheunis van Dickele vermeld van 1571 tot 1578.

c/ DE MOLENWAL TERUG AAN ÉÉN EIGENAAR.

De toestand waarbij de grond van de molenwal aan twee eigenaars toebehoorde, is blijven bestaan tot in 1612.

Na het uitsterven van de tak van de familie de Baenst, die Heren waren van Oostkerke, werden het kasteel en de erfgronden met het grootste deel van de molenwal geërfd door Anna van Northout, dochter van Catarina de Baenst, die huwde met Eustace de Croy. Op die manier kwam het kasteel van Oostkerke en het grootste deel van de molenwal in het bezit van de familie de Croy, die waarschijnlijk nooit op Oostkerke geweest zijn. Zij lieten op Oostkerke alles beredderen door hun zaakwaarnemer Marc de Saldaigne die in Brugge woonde.

Deze laatste heeft veel bezittingen verworven in het noorden van Brugge en hij heeft in 1612 ook geprobeerd om van de familie de Croy de heerlijkheid met het kasteel en de erfgronden en het ammanschap van Oostkerke te kopen. Tegen de verkoop van de leengronden en van het ammanschap werd door de feodale erfgenamen beroep aangetekend waardoor het kasteel met de 10 gemet leen in het bezit kwam van François de Croy; het ammanschap werd toegewezen aan Maximiliaan de Corte ten voordele van zijn vrouw Anna van der Eycken, die ook afstamde van de familie de Baenst. De erfgronden met het grootste deel van de molenwal, konden niet opgeëist worden en bleven in het bezit van Marcq de Saldaigne (13). Intussen had de Saldaigne ook gronden gekocht van de erfgenamen van de Heren van Maldegem, met daarbij ook het aandeel dat die erfgenamen bezaten in de molenwal. Door deze aankopen behoorde de molenwal sedert 1612 terug aan één eigenaar: Marcq de Saldaigne. Ook de 12 roeden waar het huis op stond waar de molenaar woonde, had Marcq de Saldaigne kunnen aankopen (14). Daardoor kon de molenaar vanaf 1612 altijd dicht bij de molen wonen en behoorden het molenaarshuis en de molenwal aan één eigenaar.